

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Met deze brief geven wij invulling aan de motie 'Economie van de toekomst' (23bb5717) waarin het college gevraagd wordt om:

- Inzicht te geven in de manier waarop het college wil dat de Rotterdamse niet-havengerelateerde economie zich gaat ontwikkelen, zodat we ook voor de toekomst onze economie kunnen laten floreren en onze Rotterdammers perspectief op werk blijven bieden.
- En daarin mee te nemen;
 - waar we in gaan investeren;
 - welke sectoren we prioriteit geven;
 - waar we deze bedrijven een plek geven:

Deze brief vult ook de toezegging (23bb005310) in van de wethouder gedaan tijdens bespreking van het MKB actieprogramma op 23 augustus jl. om de raad te informeren over de integrale visie van het college over de toekomstige economische ontwikkeling van Rotterdam.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Coalitieakkoord Eén Stad: het faciliteren van een toekomstbestendige economie in samenhang met de brede welvaart zien wij als een belangrijke opdracht uit het coalitieakkoord.

Toelichting:

Rotterdam groeit. Steeds meer mensen willen er wonen, werken en ontspannen. Het is cruciaal dat we genoeg woningen, banen en faciliteiten realiseren om deze groeiende trek naar de stad te kunnen opvangen. En dat alles op hetzelfde grondgebied, zonder uitbreiding. Tegelijkertijd komen er nieuwe uitdagingen op ons af, zoals de overgang naar duurzame energie, aanpassing aan het klimaat, veranderingen in grondstoffengebruik en knelpunten in vitale infrastructuur, zoals toegang tot drinkwater en elektriciteit. Ook zien we dat de digitale transformatie een aanjager is voor veranderingen in de economie en maatschappij.

Dit verandert onze stad en hoe we ruimte gebruiken ingrijpend. Al deze uitdagingen vragen om een duidelijke richting. In de omgevingsvisie stelt Rotterdam 'goede groei' voorop. Met goede groei bedoelen we groei die het welzijn van de bewoners, een duurzame samenleving en economische vooruitgang bevordert. Een veerkrachtige en toekomstbestendige economie vormt de sleutel tot deze goede groei en bredere welvaart. Toekomstbestendige bedrijven verdienen geld voor de stad, zorgen voor innovaties en dragen bij aan diverse dimensies van brede welvaart zoals inkomen, geluk en baanzekerheid voor Rotterdammers. In een toekomstbestendige economie werken mensen, dichtbij huis, in de banen van de toekomst. Een toekomstbestendige economie draagt bij aan de leefbaarheid in wijken en vernieuwing in de stad en levert geen zware belasting voor de leefomgeving. Voor deze collegeperiode formuleren wij drie belangrijke opgaven met zeven ambities:

Danny Selens, oprichter B.S.U.R. Hair:

'De salontafel in de kapperszaak is dé ontmoetingsplek waar klanten wachten op hun knipbeurt, maar ook met elkaar in gesprek komen en contacten onderhouden. Daarnaast bouw ik ook aan een goed netwerk in de wijk en probeert ik maandelijks de B.S.U.R.-community te organiseren. Wijkbewoners en andere ondernemingen die gevestigd zijn aan het pleintje aan de Van Speykstraat komen dan bijeen om ideeën uit te wisselen en te praten over hun dromen. Hier komen echt hele leuke samenwerkingen uit voort en zo probeer ik maatwerk te leveren.'

Opgave: Toekomstbestendigheid van onze economie

1. Faciliteren van de energietransitie in de haven.
2. Verlenen van optimale dienstverlening aan het mkb en ondersteunen van toekomstbestendig ondernemerschap.
3. Toekomstbestendige arbeidsmarkt.
4. Aantrekken van internationale handel, bedrijven en congressen.

Opgave: Ruimte voor bedrijvigheid

5. Behoud van ruimte voor bedrijven.
6. Ruimte bieden aan innovatieve maakindustrie.

Opgave: Leefbare stad

7. Versterken van vitale kernen en horeca.

Deze koersbrief richt zich op de stand van de Rotterdamse economie, wat nodig is om deze te versterken, en schetst in grote lijnen onze plannen voor het versterken van de economie in deze collegeperiode.

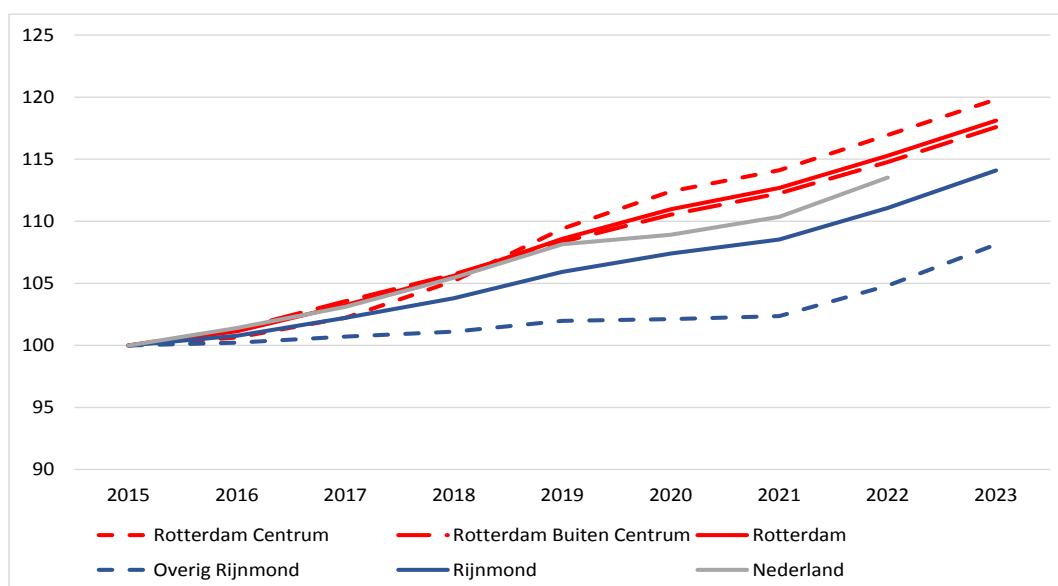
Hoe staat de Rotterdamse economie ervoor?

Rotterdam heeft een sterke uitgangspositie maar er zijn wel zorgen

Rotterdam heeft een unieke positie met een aantal sterke economische troeven: het maakt deel uit van de krachtige Rijnmond-regio, met 660.000 inwoners, een bruto economisch product van 80 miljard euro en meer dan 400.000 banen, waarvan 60% in het mkb. Onze economie is regionaal georiënteerd en van nationaal belang. Ongeveer de helft van de inwoners werkt buiten de regio. Niet-Rotterdammers vullen ongeveer de helft van de banen in. Onze haven vormt het hart van Europa's grootste maritieme cluster en is de toegangspoort tot Europa.

Naast traditionele sterke sectoren zoals logistiek, industrie en energie, ontwikkelen zich in Rotterdam niches zoals de waterstofeconomie en medische technologie. Ook zijn er meerdere samenwerkende toponderwijsinstellingen in Rotterdam en omgeving gevestigd zoals een groot aantal mbo's, het Erasmus MC, de Erasmus Universiteit, de TU Delft en verschillende hogescholen. Voor mkb'ers en snelgroeiende bedrijven is het ondernemingsklimaat sterk. De stad herbergt een indrukwekkend innovatienetwerk met initiatieven zoals Blue City, Up! Rotterdam, de RDM-campus, CIC en Rotterdam Square. Investerings hebben Rotterdam de afgelopen decennia aantrekkelijker gemaakt als vestigingsplaats voor zowel grote als kleine bedrijven. De werkgelegenheid in de stad, in het bijzonder in het centrum, is sterk toegenomen. Deze groei was ook hoger dan in de regio Rijnmond en Nederland.

Figuur 2: werkgelegenheidsontwikkeling centrum, Rotterdam (excl. Centrum, Rotterdam) en Rijnmond (excl. Rotterdam)

Bron: OBI/LISA; bewerking NEO Observatory

Echter, er zijn ontwikkelingen die deze sterke positie kunnen aantasten. Vergunningen voor belangrijke projecten voor de energietransitie in de haven lopen vertraging op omdat een doorbraak voor de stikstofimpassie uitblijft. Ook bereikt het elektriciteitsnet in industriële gebieden als Europoort en Botlek, en in kernen als Hoek van Holland, Rozenburg, Hoogvliet en Pernis, zijn maximale capaciteit. Bedrijven (groot en mkb) in deze gebieden kunnen geen nieuwe grootverbruikaansluiting meer krijgen of hun bestaande aansluiting verzwaken. Hierdoor kan zowel de groei als de verduurzaming van bedrijven in de knel komen, doordat bijvoorbeeld geen nieuwe installaties kunnen worden aangesloten of gasgestookte ovens niet kunnen worden vervangen door elektrische.

Conjunctureel gezien bevindt de Rotterdamse economie zich in een fase van oververhitting. Na de coronacrisis herstelde de economie zich goed in 2021 en 2022, met een groei van ruim 4% voor beide jaren. De werkloosheid bleef historisch laag op 4,5%, zelfs lager dan voor corona. De sterke groei in 2021 en 2022 is deels te danken aan overheidssteun en uitgestelde consumentenbestedingen. Voor 2023 is de verwachting dat de economische groei lager dan 1% zal uitvallen, de definitieve cijfers volgen naar verwachting in de loop van februari 2024. Inflatie remt de koopkracht en bestedingen van huishoudens. De huidige mismatch en krapte op de arbeidsmarkt leidt samen met de inflatie tot hogere lonen.

Om de inflatie te beteugelen, verhogen centrale banken al enige tijd de rente, wat in verschillende landen heeft geleid tot een milde recessie en verminderde buitenlandse vraag naar onze producten.

Het volstaat niet langer om alleen naar de economische ontwikkeling van de stad te kijken. Uit diverse onderzoeken¹ blijkt dat hoewel de economie groeide, de regio Rijnmond in vergelijking met andere Nederlandse regio's achterblijft op aspecten van brede welvaart zoals woonaantrekkelijkheid, veiligheid, gezondheid en milieu.

Bedrijfsruimte dreigt uit de stad te verdwijnen

De stad groeit, vernieuwt en verduurzaamt binnen de bestaande stadsgrenzen. We werken aan een grote verdichtingsopgave, die ons dwingt om ruimtelijke keuzes te maken over ruimtegebruik. De grootste druk op de beperkte ruimte komt van de woningbouwopgave: tot 2040 staan de bouw van 50 duizend woningen gepland. Dit betekent ook dat er meer ruimte nodig is voor voorzieningen en werkplekken.

Voor een gezonde Rotterdamse economie is voldoende aanbod van bedrijfsruimte cruciaal. Het zorgt ervoor dat praktisch opgeleide Rotterdammers in de stad kunnen werken. Ook moeten we ruimte vrijmaken voor bedrijven die de transitie naar duurzame grondstoffen en energie gaan uitvoeren. Op dit moment neemt de hoeveelheid van bedrijfsruimte in de stad af. Alleen al in grote ontwikkelingsgebieden, zoals Feijenoord City en het voormalige Unileverterrein, wordt 180.000 m² aan bedrijfsruimte in hogere milieucategorieën en watergebonden bedrijventerreinen omgevormd. Dit zijn onomkeerbare beslissingen uit het verleden. Wij maken nieuwe afwegingen bij toekomstige ontwikkelingen.

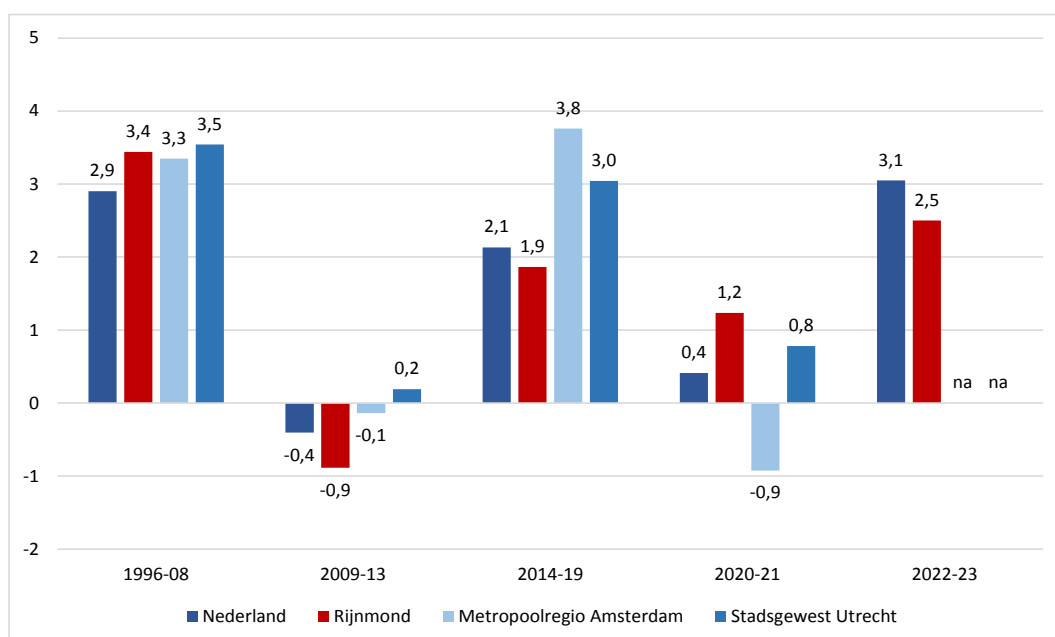
Opbouw en veerkracht van de Rotterdamse economie

De regionale economie steunt voornamelijk op sectoren die de laatste decennia in productiviteit groeiden, maar minder in vernieuwing en werkgelegenheid². Rotterdam kent enkele sectoren in stad en haven die economisch van groot belang zijn, zoals industrie, chemie, energie en transport en logistiek, maar tegelijkertijd voor een grote opgave staan om zich te vernieuwen en te verduurzamen om relevant te blijven voor de toekomst. Het is cruciaal om het verdienvermogen van Rotterdam voor toekomstige generaties te behouden.

Een te eenzijdige economie maakt de economie kwetsbaar voor economische schokken. Dat merkten we tijdens de bankencrisis in 2008, die hard aankwam in Rotterdam. In de afgelopen jaren is onze economie door groei in de dienstensector breder geworden en daardoor minder kwetsbaar. Ook was de impact van de Coronacrisis hierdoor minder dan in andere grote steden. Om onze economie en arbeidsmarkt nog veerkrachtiger en flexibeler te maken, moeten we blijven verbreden.

¹ Bron: Brede welvaarts monitors van CBS en Rabobank

² Mainport Zuid-Holland, Rabobank, 2023

Figuur 3: Ontwikkeling en verwachting bbp Nederland, Rijnmond, Metropoolregio Rotterdam Den Haag, Metropoolregio Amsterdam en Stadsgewest Utrecht, 1995-2023 Bron: Eurostat, Europese Commissie, CPB, CBS/bewerking NEO

Wat hebben we nodig om de economie van Rotterdam sterker te maken?

Toekomstbestendige economie vraagt verbreding en vernieuwing

Om te beginnen willen we banen creëren die goed zijn voor de toekomst én voor alle Rotterdammers en bijdraagt aan de goede groei van de stad. Een groei die passende werkgelegenheid biedt voor alle Rotterdammers. We dus niet op zoek zijn naar nieuwe bedrijvigheid waarvoor laaggeschoolde arbeidskrachten van buiten nodig zijn. Dit in lijn met het recent uitgekomen rapport 'Gematigde groei' van de Staatscommissie demografie waarin aangegeven wordt dat de verwachte bevolkingsgroei dwingt tot economische keuzes.

We streven naar een stad waarin bedrijven draaien op schonere energiebronnen zoals zon, wind, en waterstof en willen kijken naar alternatieven zoals kernenergie.

Ook willen we grondstoffen hergebruiken in plaats van steeds nieuwe te winnen. Die omslag naar duurzaamheid en vernieuwing biedt kansen om banen te scheppen en tegelijkertijd te zorgen voor een gezondere en schonere omgeving voor iedereen in Rotterdam. Maar dat betekent wel dat de economie flink moet veranderen, vooral ook in de haven en industrie daar omheen.

We willen die verandering aanjagen, zoals met de overstap naar schone energie in de haven. Ook zetten we in op sectoren waarin we kunnen groeien, waarin we goed zijn en die onze economie breder maken. Denk aan onze ambitie om dé waterstofhub van Europa te worden, aan de ontwikkeling van een medische technologisch cluster rondom het Erasmus MC, en aan ruimte bieden voor maakindustrie en nieuwe technologie. We willen ook internationale congressen, beurzen en bedrijven aantrekken die passen bij het Rotterdamse profiel. Daarnaast werken we aan bereikbaarheid, fijne woonomgevingen en aantrekkelijke voorzieningen als randvoorwaarden voor een economie die klaar is voor de toekomst.

Mkb speelt centrale rol in de toekomstbestendigheid van onze economie

Het midden- en kleinbedrijf (mkb) speelt een cruciale rol in deze toekomstbestendigheid. Het is de ruggengraat van onze lokale economie en zorgt voor 60% van de werkgelegenheid. Verbreding en vernieuwing van de economie moet van het bedrijfsleven komen; groot en klein, bestaande en nieuwe ondernemers. Bedrijven die innovaties bedenken en bedrijven die innovaties uitvoeren. Start-ups en scale-ups zijn belangrijk omdat ze vernieuwing en innovatie stimuleren, ook voor bestaande bedrijven. Dat wil niet zeggen dat we het grote bedrijfsleven vergeten. Wij zien wel dat onze inzet en euro's voor het faciliteren van toekomstbestendig ondernemerschap effectiever zijn bij het mkb dan in het grootbedrijf. Het grootbedrijf en multinationals hebben makkelijker toegang tot het groeifonds, meer menskracht voor lobbyactiviteiten bij politiek Den Haag of makkelijker toegang tot financiering.

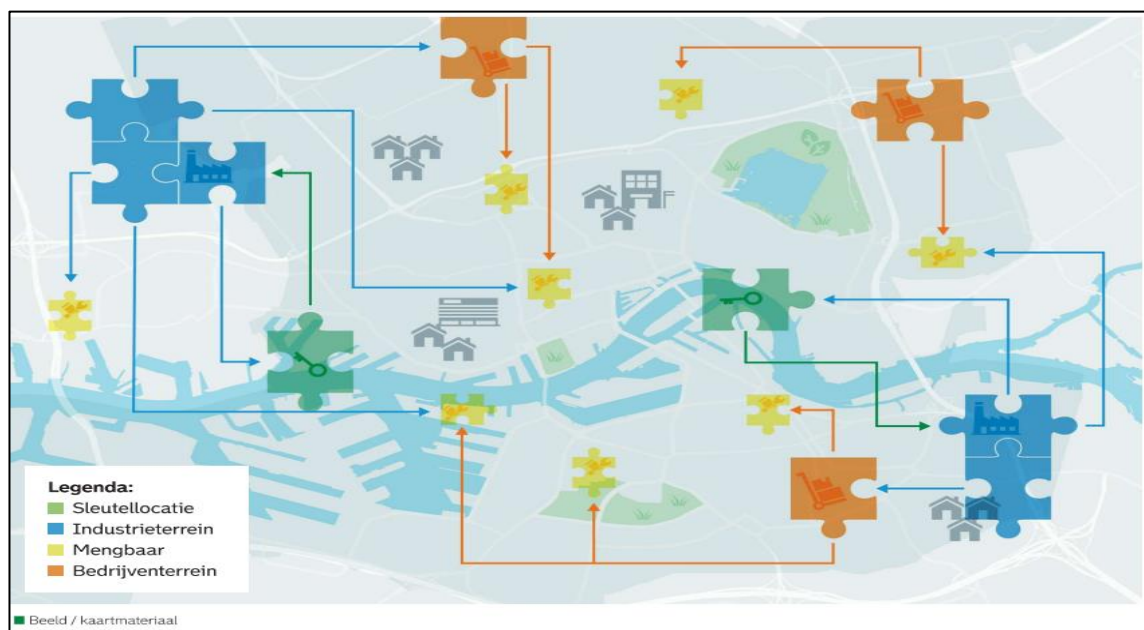
Pieter van Klaveren, MKB Rijnmond

"Inzetten op 2030 betekent voor ondernemers in deze moeilijke tijden 20:30 uur vanavond, maar gezien de ontwikkelingen in de wereld waarmee we te maken hebben, moeten we die stap wel gaan maken. Inspelen op ontwikkelingen als duurzaam en circulair is onderdeel van goed ondernemerschap in de toekomst."

We verwachten dat grote bedrijven een voortrekkersrol spelen in het vernieuwen van de Rotterdamse economie en daarbij het mkb betrekken. Er is veel kennis en expertise in de regio die het mkb kan helpen, bijvoorbeeld op het gebied van energietransitie. Uiteraard nemen we de belangen van het grootbedrijf mee in de urgente thema's zoals de de brandbrief verstuurd naar het Rijk over de stikstofimpasse in de haven.

Bedrijfsruimte essentieel voor toekomstbestendige stad

We willen banen voor alle Rotterdammers, ongeacht hun opleiding of achtergrond. Rotterdam biedt werk voor theoretisch én praktisch opgeleiden, voor mensen met en zonder afstand tot de arbeidsmarkt. Als we niets doen, bestaat het gevaar dat Rotterdam een stad wordt met vooral banen voor theoretisch opgeleiden en daarmee zijn eigen karakter verliest. Praktisch geschoolde Rotterdammers moeten voldoende passende banen dicht bij hun woning kunnen vinden. We willen bedrijven die de stad draaiende houden, genoeg werk bieden en noodzakelijk zijn voor het behalen van onze duurzaamheids-, digitaliserings- en circulariteitsdoelen. Om dat te bereiken, moeten we niet alleen maar denken aan het behouden van bedrijfsruimte, maar die ruimte ook slim gebruiken. Bedrijven die meer geluids- of geuroverlast veroorzaken, passen beter op bedrijventerreinen aan de rand van de stad. Op deze locaties vinden we nu vaak ondernemingen die kunnen mengen met wonen, wat wij onwenselijk vinden. Het gebeurt met name omdat de kosten voor huisvesting op bedrijventerreinen lager zijn. We willen de puzzel leggen zodat elk bedrijf op de juiste plek zit.

Illustratie: schuifpuzzel, juiste bedrijf op de juiste plek
Bron: Actieplan bedrijfsruimte, gemeente Rotterdam 2023

Investeren in een aantrekkelijke en leefbare stad maakt Rotterdam aantrekkelijk voor bewoners, bezoekers, bedrijven en investeerders

We willen een stad waar je alles binnen handbereik hebt, waar winkels, horeca, cultuur, maatschappelijke voorzieningen en werkplekken samenkomen, zodat deze functies elkaar versterken en mensen elkaar ontmoeten. Dit is belangrijk voor de kwaliteit van de woonomgeving en draagt bij aan de leefbaarheid. Daarnaast investeren we met de 'Stadsprojecten' in groene parken, pleinen en straten om zo ontmoetingsplekken te creëren voor een groene en gezonde stad. Ook werken we mee aan de realisatie van een internationale campus onderwijs & sport. Hiermee versterken we het voorzieningenniveau in de stad voor expats en het (internationale) vestigingsklimaat voor innovatieve bedrijven.

Economie faciliteren en stimuleren in samenhang met de brede welvaart

De economie laten groeien en tegelijkertijd zorgen voor het welzijn van de inwoners en de stad zelf, dat is ons doel. Daarvoor zijn bedrijven die klaar zijn voor de toekomst ontzettend belangrijk. Ze zorgen voor geld in het laatje, innovatie en banen voor Rotterdammers. Daarnaast vraagt een toekomstbestendige economie ook om werknemers met nieuwe vaardigheden en een goede aansluiting van onderwijs op de banen van de toekomst. En zij moeten een passende woning kunnen vinden in een veilige en gezonde omgeving. Woningmarkt, arbeidsmarkt, onderwijs en economie gaan hand in hand.

Het college wil de economie daarom in samenhang met de brede welvaart versterken. De Sustainable Development Goals (SDG's), dienen hiervoor als kompas.

Robin Bassy, Galileo Academy:

'Galileo Academy richt zich op mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt, zoals personen met een stoornis in het autistisch spectrum, borderline of chronische depressieve klachten. Personen voor wie het moeilijk is om aan een reguliere baan te komen. We hebben nu 8 werknemers in dienst en sinds een jaar bieden we ook leerwerktrajecten aan, waarbij werknemers opgeleid worden tot WordPress webdeveloper of Flutter app developer.'

De SDG's helpen om de thematische insteek van brede welvaart te vertalen naar doelstellingen en een gemeenschappelijke (internationale) taal die ook wordt gebruikt door bedrijven en andere instellingen. In verschillende begrotingsprogramma's wordt gewerkt aan versterking van de brede welvaart. Dat gebeurt onder andere op het gebied van woonaantrekkelijkheid, duurzaamheid, laaggeletterdheid, veiligheid en vergroening. Voor de economie betekent dit onder andere dat het college ernaar streeft dat er werk voor iedereen is. Werk dat ook dicht bij de eigen woning ligt. Met name bij werk voor praktisch opgeleiden ligt hier een uitdaging omdat dit werk steeds meer uit de stad wordt verdrongen. Andersom is het voor bedrijven steeds moeilijker om gekwalificeerd personeel te vinden. De grote uitdaging is om werknemers niet alleen te behouden, maar ook qua vaardigheden te laten aansluiten bij (toekomstige) economische ontwikkelingen in de regio. Een van de oorzaken is dat de instroom bij voor Rotterdam belangrijke opleidingen sterkt afneemt. Zo is de instroom bijvoorbeeld bij het Scheepvaart en Transport College de afgelopen jaren met ruim 40% afgenomen. Er ligt daar een grote opgave om jongeren te interesseren en geïnteresseerd te houden om een opleiding te doen die aansluit op een baan in de haven.

Focus voor de huidige collegeperiode

De komende tijd richten we ons vooral op drie grote uitdagingen voor de Rotterdamse economie:

1. Toekomstbestendigheid van onze economie
2. Ruimte voor bedrijvigheid
3. Het creëren van een leefbare stad.

Hiermee werken wij aan de toekomstbestendigheid van de stad. Zeven ambities (opgaven) voor deze collegeperiode vormen onze focus. In de gemeentelijke begroting zijn aan een aantal van deze prioriteiten ook specifieke targets en indicatoren gekoppeld. Dat betekent niet dat andere belangrijke zaken, zoals spreiding van toerisme, digitalisering of versterking van het maritieme cluster, worden vergeten. Deze prioriteiten zijn ook niet in beton gegoten. We blijven alert op nieuwe ontwikkelingen die kansen bieden of een bedreiging vormen voor de economie van Rotterdam.

Opgave 1: Toekomstbestendigheid van onze economie

1. De energietransitie in de haven faciliteren

In de haven ligt een grote (landelijke) opgave om de economie te vernieuwen. Daar willen we Rotterdam laten uitgroeien tot dé waterstofhub van Europa. We ondersteunen innovatie, de waterstofmaakindustrie en handel. Ook werken we aan energiebesparing in de industrie en het gebruik van walstroom in de stad en haven. We doen een beroep op het havenbedrijfsleven dit ook in de haven te realiseren. We zetten in op voldoende gekwalificeerd personeel en steunen we initiatieven voor een snellere grondstoffentransitie, zoals het circulaire versnellingshuis en de realisatie van een plastic hub.

2. *Optimale dienstverlening bieden aan het mkb en ondersteunen van toekomstbestendig ondernemerschap*

Het mkb is essentieel voor een sterke stad en haven en zorgt voor banen in Rotterdam en de regio. We willen alle bedrijven, groot en klein, bestaand en nieuw, helpen zich voor te bereiden op de toekomst. Daarvoor hebben we in 2023 een actieprogramma voor het mkb opgezet. We bieden ondersteuning aan ondernemers om te innoveren en verduurzamen en verbeteren de dienstverlening van de gemeente. Met het project Klus & coach hebben we mkb-ondernemers geholpen met maatregelen om op korte termijn te verduurzamen en ze advies gegeven over verdere verduurzaming van hun onderneming. We betrekken het mkb bij nieuw beleid dat hen raakt met de mkb-toets. Dit kunnen we niet alleen en daarom werken we samen met partners zoals branche- en belangenorganisaties, bedrijven, onderwijsinstellingen en medeoverheden. De ambitie van dit programma is om in deze collegeperiode 10.000 keer mkb-ondernemers te ondersteunen bij bedrijfsvraagstukken.

Klus en coach

In november 2022 zijn we gestart met een pilot energiebesparende maatregelen om mkb'ers te ondersteunen in de energiecrisis. In de wintermaanden zijn we met een klusbus naar een aantal winkelgebieden gegaan en hebben we zo'n 230-250 mkb-ondernemers direct geholpen met energiebesparende maatregelen, zoals tochtstrips, deurdrangers en ledverlichting. Deze inzet breiden we in 2024 uit. Met dit project worden korte termijn maatregelen gecombineerd met lange termijn oplossingen.

3. *Toekomstbestendige arbeidsmarkt*

Het is van belang om het praktisch geschoold werk in de stad te behouden. Tegelijkertijd is er een grote vraag naar gekwalificeerde werknemers, vooral in sectoren die belangrijk zijn voor Rotterdam. Daarom zijn we in 2023 gestart met het Rijnmond Arbeidsmarkt Perspectieffonds (RAP), een investeringsfonds gericht op het verlichten van personeelstekorten in de maatschappelijk cruciale sectoren. Denk aan openbaar vervoer, zorg, kinderopvang, onderwijs, bouw en techniek, veiligheid en haven en logistiek. We investeren in projecten die zorgen voor meer instroom en behoud van kundig personeel.

4. *Internationale handel en acquisitie*

Samen met Rotterdam Partners werken we aan een sterkere positie voor Rotterdam in de internationale handel en op het gebied van congressen en beurzen. We willen groei stimuleren en passende evenementen aantrekken. Passend qua inhoud bij onze belangrijkste opgaven en qua netwerk aansluitend op de belangrijkste sectoren in Rotterdam. Zo ontvangen we alleen al in het voorjaar van 2024 de volgende beurzen en congressen: het WEC, World Hydrogen Summit en Urban Future. Rotterdam zet als gaststad in op kwaliteit en economische spin-off van evenementen. Ook proberen we met onze acquisitiepartners InnovationQuarter, Rotterdam Partners en het Havenbedrijf internationale bedrijven aan te trekken, gericht op een duurzame, digitale en inclusieve economie. Ons doel is 1 miljard euro investeringen uit te lokken in Rotterdamse bedrijven.

Opgave 2: Ruimte voor bedrijvigheid

5. Ruimte voor bedrijven behouden

Het behouden van bedrijfsruimte en het slim gebruiken van bedrijventerreinen zijn cruciaal voor een gezonde groei van de stad. Het college heeft hiervoor een collegetarget op bedrijfsruimte: op 1 januari 2026 moet de voorraad bedrijfsruimte nog minimaal op het peil zijn van 1 januari 2022. Het gaat om bedrijfsruimte op bedrijventerreinen én op locaties verspreid in de stad of gemengd in woonwijken. De lucht- en zeehaventerreinen in Rotterdam zijn niet meegenomen omdat deze niet onder gemeentelijk beheer vallen. Naast sturing op het behoud van m2 bedrijfsruimte in de stad zetten we in op de kwaliteit ervan. Zo willen wij bijvoorbeeld industrieterrein Spaanse Polder beter benutten en alleen die nieuwe bedrijven toestaan die de kwaliteiten van dit gebied nodig hebben (zoals een hogere milieucategorie) en niet in de stad gevestigd kunnen worden. Daarnaast zetten we ook in de regio in op behoud van bedrijfsruimte. Zo zetten wij in regionaal verband in op het realiseren en behouden van bedrijfsruimte in NOVEX-gebieden en werken we samen met de regionale partijen op de ontwikkeling van agro food bedrijven op het bedrijventerrein Dutch Fresh port en lobbyen we voor een goede ontsluiting van dit gebied. Voor de problematiek rondom netcongestie heeft het Rijk recent maatregelen aangekondigd om de aanpak van congestie te versnellen. Wij werken nu het vertalen van deze maatregelen uit naar de impact en rol van de gemeente zoals het versnellen van ruimtelijke procedures, zodat er meer (ontwikkelings)ruimte komt voor bestaande en nieuwe bedrijven.

Bij kaveluitgifte op de Spaanse polder hanteert de gemeente, gezien de schaarste op de markt en het profiel van de bedrijvigheid in de Spaanse Polder, een aantal bedrijfsgerelateerde selectiecriteria:

- aangewezen zijn op een hoge milieu categorie
- actief in de maakindustrie
- (partij die ontwikkelt voor een) eindgebruiker met verbinding met de stad
- aantal arbeidsplaatsen.

Bedrijven die hoger scoren op deze selectiecriteria, maken meer kans op de kavel.

6. Ruimte voor de innovatieve maakindustrie

We willen de maakindustrie in Rotterdam versterken. Mkb-bedrijven in deze sector kunnen subsidie aanvragen voor verbouwingen of huur van hun panden. Met deze subsidieregeling wil de gemeente mkb-bedrijven uit de maakindustrie helpen om de gewenste locatie te betrekken of te verbouwen. Zo willen we banen creëren en bijdragen aan een schone en circulaire economie. Ook ondersteunen we deze bedrijven in hun digitalisering. Bijvoorbeeld via het regionale project Datawerf waarbij maakbedrijven geholpen worden bij het omzetten van hun digitale ideeën naar concrete digitale businessmodellen, prototypes en de nodige vervolgstappen.

Frank Kapsenberg, Drukkerij Kapsenberg van Waesberge:

'Aanpassingen in ons productie-bedrijf in de Spaanse Polder waren door samenvoeging van productieactiviteiten op twee locaties noodzakelijk geworden. De Gemeente Rotterdam hielp ons deze aanpassingen mogelijk te maken met een verbouwings-subsidie. Zo kunnen we onze productieactiviteiten in de Spaanse Polder op één locatie voortzetten en is reisafstand voor veel medewerkers verkort. Een goede duurzame stap voor ons bedrijf en Rotterdam.'

Opgave 3 Bijdrage aan de leefbare stad

7. Aanpak van vitale kernen en horeca

Winkelgebieden worden omgebouwd tot levendige plekken waar van alles te doen is met een mix van cultuur, leisure, horeca, maatschappelijke voorzieningen, bedrijfsruimte en kantoren. De gemeente Rotterdam investeert over de collegeperiode 2022-2026 1 miljoen euro per jaar met als doel om in deze collegeperiode in 25 vitale kernen aan de slag te zijn met een collectieve aanpak. Om deze aanpak extra kracht bij te zetten heeft de gemeente eind 2021 het Fonds Vitale Kernen ingericht waarmee we leegstaande panden kunnen opkopen en voorzien van een nieuwe duurzame invulling (maatschappelijke voorziening, winkel of horeca) en ze (met voorwaarden) in de markt te verkopen. We geven de horeca meer ruimte om te ondernemen door openingstijden te verruimen en terrassen uit te breiden. Daarvoor hebben we in 2023 het uitvoeringsplan horeca vastgesteld. Ook bieden we op een aantal locaties meer ruimte voor nieuwe horeca (bijvoorbeeld op Rotterdam- Zuid) om de levendigheid te vergroten.

Daniel Artz, voorzitter BIZ Nieuwe Binnenweg Delfshaven

'Als onervaren Biz-bestuurders zochten wij begeleiding bij de gemeente Rotterdam. Wij hadden geen ervaring in het stimuleren van samenwerkingen, branchering en / of profilering van een winkelstraat maar zijn wel het aanspreekpunt voor meer dan 200 'WOZ-eenheden' voor zowel vastgoedeigenaren als ondernemers in het gebied. Met het programma Vitale Kerngebieden zijn we een traject ingegaan voor het ontwikkelen van een strategie, vaststellen van DNA en positionering van de straat.'

Tot slot

Wij staan voor grote uitdagingen voor de Rotterdamse economie en we gaan hier de komende periode mee aan de slag. We zullen flexibel blijven en onze koers aanpassen afhankelijk van ontwikkelingen. Wij houden door monitoring en het volgen van ondernemerssignalen de huidige internationale en economische ontwikkelingen nauwlettend in de gaten en sturen binnen onze invloedssfeer bij.

De overheid moet betrouwbaar zijn en geeft richting aan de ontwikkeling naar een toekomstbestendige samenleving. Wij willen een gemeentebestuur zijn die weet wat er speelt onder ondernemers en daar – de bredere belangen afwegend - naar handelt. Het is echter een gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheid, onderwijsinstellingen en partners om de welvaart in de stad te verbeteren. Het vereist ook een investering van bedrijven die een bredere maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen, zowel in hun directe omgeving als voor de stad en de regio.

Hans Scheffer van HelloPrint:

'Ik ben al 25 jaar ondernemer en heel betrokken bij wat er in de regio gebeurt. Toen HelloPrint in korte tijd uitgroeide tot een groot bedrijf beseftte ik dat ik daar meer mee kon dan alleen geld verdienen. Het gaf me de mogelijkheid om meer te doen voor de stad en de regio door andere initiatieven te helpen groeien. Ik vind dat je als ondernemer niet alleen naar je eigen bedrijf moet kijken, maar ook moet kijken wat je nog meer kunt doen.'

We houden u op de hoogte van de voortgang via uitvoeringsprogramma's en de begrotingscyclus.

Met deze brief stellen wij voor de motie 'Economie van de toekomst' (23bb5717) en de toezegging 'integrale visie op de economie' (23bb005310) af te doen.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:
Geen.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

De burgemeester,

J.H. Meijer, L.s.

A. Aboutaleb